

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSA-ZASK.050.8.2024.AZ
3269992.12902492.10410293
Warszawa, 18-07-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowna Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje Pani Poseł Anity Kucharskiej-Dziedzic oraz grupy Posłów w sprawie metod zwalczania i przeciwdziałania zjawisku śniecia ryb, K10INT3487, informuję co następuje.

Ad. 1 Czy przygotowany i wdrożony został jednolity dla wszystkich województw plan postępowania w sytuacji wystąpienia toksycznych zakwitów i masowych śnieć ryb?

Od dnia 5 marca 2024 r., co tydzień odbywały się spotkania Zespołu Zarządzania Kryzysowego Ministra Klimatu i Środowiska (dalej „ZZK MKiŚ”), realizując zadania wynikające z art. 12 ust. 2c pkt. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122). Zespół na bieżąco opracowywał rekomendacje oraz wnioski w obszarze zapobiegania, a także przeciwdziałania powstałym zagrożeniom. Natomiast od dnia 19 czerwca br., w związku ze wzrostem zagrożenia wynikającego z obecności „złotej algi” w rzece Odrze, spotkania ZZK MKiŚ zostały zastąpione cotygodniowymi spotkaniami Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (dalej „Międzyresortowy Zespół ds. Odry”)¹ wraz z Wojewódzkimi Centrami Zarządzania Kryzysowego². Na spotkaniach, Międzyresortowy Zespół ds. Odry opracowuje również rekomendacje w celu ochrony ekosystemu rzeki Odry i monitoruje wdrażanie tych zaleceń przez właściwe instytucje. Rekomendacje stanowią bieżący plan działania zarówno dla instytucji, jak i dla województw odrzańskich.

Ponadto uprzejmie informuję, że trwają prace nad aktualizacją projektu *Katalogu rekomendacji i działań kryzysowych w zakresie przeciwdziałania toksycznym zakwitom „złotej algi”*. Niniejszy dokument służy przygotowaniu do reagowania na zagrożenia związane z zakwitami *Prymnesium parvum*, tzw. „złota alga”. Stanowi on katalog rekomendacji i działań, które w wyniku analizy sytuacji mogą zostać wdrożone przez odpowiednie

¹ Zarządzenie nr 256 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (M.P. 2023 poz. 696).

² Województwo Zachodniopomorskie, Lubuskie, Dolnośląskie, Opolskie oraz Śląskie.

podmioty. Katalog skupia się przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa środowiskowego rzeki Odry, gdyż ogniska rozwoju „złotej algi” są obecnie zlokalizowane w dorzeczu tej rzeki. Obecna aktualizacja polega na uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez podmiotów podczas procesu konsultacji dokumentu, jak i również rozbudowa dokumentu o doświadczenie ZZK MKiŚ oraz Międzyresortowego Zespołu ds. Odry uzyskanych w okresie maj – lipiec 2024 r.

Ad. 2 Jaką metodę postępowania przyjęto w początkowej fazie zakwitów, kiedy śnięcia nie mają jeszcze masowego charakteru?

Jak zostało wskazane w odpowiedzi na pytanie nr 1, Międzyresortowy Zespół ds. Odry co tydzień opracowuje rekomendacje, które wdrażane są odpowiednio do aktualnej sytuacji na rzece i jej dopływach.

W początkowej fazie zakwitów, prace ww. Zespołu skoncentrowały się na ograniczeniu przedostawania się „złotej algi” z Kanału Gliwickiego do rzeki Odry. W tym celu dokonywano ograniczenia przepływu wody w Kanale, w tym ograniczenia śluzowania. Należy przy tym podkreślić, że jednym z najbardziej podatnych na zakwit „złotej algi” zbiorników jest Kanał Gliwicki. Warunki panujące w tym akwenu, takie jak: niska prędkość przepływu, wysokie zasolenie i dostępność biogenów, sprzyjają rozwojowi *Prymnesium parvum*.

Kolejne kluczowe działanie polega na zwiększeniu przepływów Odry poprzez wykorzystanie zbiorników retencyjnych. Działanie podejmuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP), które jest nadzorowane przez Ministerstwo Infrastruktury.

Ponadto w celu zapewnienia szybkiego reagowania w przypadku zjawiska śnięcia ryb, wzmocniono działania monitoringowe:

- zwiększono częstotliwość monitoringu pod kątem liczebności „złotej algi” dla 4 punktów pomiarowych (3 razy w tygodniu);
- prowadzono dodatkowe badania pod kątem liczebności „złotej algi” w zagrożonych starorzeczach/zbiornikach/kanałach połączonych z rzeką Odrą;
- wprowadzono codzienne wizje terenowe przez PGW WP oraz służby wojewodów w zagrożonych starorzeczach/zbiornikach/kanałach połączonych z rzeką Odrą oraz na Kanale Gliwickim.

W przypadku obserwacji zjawiska śnięcia, Międzyresortowy Zespół ds. Odry rekomendował, tam gdzie to możliwe i zasadne, realizację działań na rzecz wypłoszenia ryb oraz tymczasowe grodzenie, przez służby wojewodów oraz za pomocą PGW WP, wlotów do zbiorników za pomocą siatki uniemożliwiającej wpływanie ryb w miejsca mogące stanowić pułapkę.

Ad 3. Jaką przyjęto metodę oceny liczebności ryb w zainfekowanych zbiornikach, co jest niezbędne dla właściwego planowania działań sztabów kryzysowych?

Jak wspomniano powyżej, Międzyresortowy Zespół ds. Odry rekomenduje, tam gdzie to możliwe, realizację działań na rzecz wypłoszenia ryb oraz przegrodzenie wlotów do zbiorników za pomocą siatki uniemożliwiającej wpływanie ryb w miejsca mogące stanowić pułapkę. Działanie to powinno zostać poprzedzone konsultacją z ekspertami lub realizacją działania ukierunkowanego na rozpoznanie aktualnego rybostanu wód.

Zgodnie z informacją przekazaną przez odrzańskie urzędy wojewódzkie, dokonanie oceny liczebności ryb w zbiornikach możliwe jest poprzez wykorzystanie odpowiedniej echosondy (działającej na zasadzie echolokacji) w czasie rzeczywistym. Umożliwia to określenie stanu ilościowego ryb w danym zbiorniku. Takie działania zostały na przykład zrealizowane w Starorzeczu Odry w Januszkowicach i przez pracowników Zarządu Zlewni Ople RZGW w Gliwicach. W niektórych przypadkach rozpoznania stanu ichtiofauny dokona odpowiedni Oddział Polskiego Związku Wędkarskiego. Na przykład na opolskim odcinku Kanału Gliwickiego takie działania zostało zrealizowane przez Opolski Oddział Polskiego Związku Wędkarskiego – zgodnie z ustaleniami z posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego z dnia 24 czerwca 2024 r. Ponadto odłów kontrolny może również zostać zrealizowany za pomocą energii elektrycznej czyli elektropołowu. Jest to metoda bardziej inwazyjna, a jej zastosowanie wymaga spełnienia określonych warunków, np. odpowiedniej głębokości zbiornika.

Ad 4. Jaką zastosowano metodę wypłaszania ryb ze zbiorników w początkowym etapie śnieć aby ograniczyć ich wielkość?

Metodą wypłaszania ryb również zajmuje się Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza - Państwowy Instytut Badawczy oraz właściwa miejscowo Inspekcja Weterynaryjna. Niemniej, obecnie nie są znane uniwersalne metody płoszenia ryb, które mogłyby mieć zastosowanie w każdym zbiorniku. Użycie jakiegokolwiek dostępnej metody wymaga wcześniejszego jej przetestowania w konkretnym zbiorniku, również ze względu na bezpieczeństwo zarówno innych organizmów wodnych, jak i osób korzystających z wód.

Dolnośląski Urząd Wojewódzki zaznacza, iż dotychczas wypłaszanie ryb ze zbiorników wodnych nie było realizowane. Dyrektor RZGW we Wrocławiu skierował do użytkowników rybackich pismo z prośbą o rozważenie ewentualnego przenoszenia ryb z zainfekowanych zbiorników w miejsca dla nich bezpieczne.

Ponadto, analizując przedstawiony w zapytaniu obszar, jako możliwą do wykorzystania metodę w tym zakresie można wskazać elektropołowu. Jednakże, ogromnym ograniczeniem takiej metody jest głębokość zbiornika. Głębszy zbiornik całkowicie uniemożliwia wykorzystanie tej metody. Państwowa Straż Rybacka we Wrocławiu jest w posiadaniu odpowiedniego agregatu oraz uprawnień do stosowania metody elektropołowu.

Opolski Urząd Wojewódzki zaznaczył, że opracowanie koncepcji wypłaszania ryb przed wpływaniem do Kanału Gliwickiego od strony Odry i jeziora Dzierżno Duże, wykonane zostanie przez Opolski Oddział Polskiego Związku Wędkarskiego – zgodnie z ustaleniami z posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego z dnia 24 czerwca 2024 r. Wstępnie przyjęto zastosowanie impulsowej metody elektrycznej opartej o napięcie stałe.

Ad 5. Jaka metoda została zastosowana do zabezpieczenia zbiorników przed napływaniem nowych ryb, aby ograniczyć czas i rozmiar śnięć, co ma bezpośredni wpływ na zagrożenie sanitarne dla mieszkańców?

W przypadku zabezpieczania zbiorników wodnych, metody ustalane są przez Wojewodę oraz PGW WP. Tam gdzie jest to możliwe, instalowane są specjalne siatki ograniczające dostęp rybom do zbiornika. Przedmiotową metodę przetestowano z powodzeniem w zbiornikach: Czernica w województwie dolnośląskim i Januszkowice w województwie opolskim.

W czerwcu 2024 r. działanie to zostało również zastosowane w województwie lubuskim w miejscowości Nietków, gdzie zastosowano siatkę odgradzającą przystań w Nietkowie od głównego nurtu rzeki Odry.

W województwie zachodniopomorskim jak dotąd nie zaistniała konieczność zabezpieczenia zbiorników przed napływaniem nowych ryb, dlatego nie została dotąd użyta żadna metoda zabezpieczenia zbiorników.

Warto również podkreślić, że instalacje siatek są monitorowane na bieżąco w celu zapewnienia szybkiego reagowania w przypadku ich przerwania.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.